

heder^a vil jo enhver Minister let kunne finde; naar han ønsker at gjøre Undtagelser. Det, at der skal være særlige Omstændigheder, om hvis Tilstedeværelse Ministeren skal skønne, vil efter min Mening ikke have synderligt at betyde, og Tilføielsen heraf til Bestemmelsen i § 3 gjør den omtrent betydningsløs. — Jeg kommer nu til den efter min Opfattelse vigtigste Bestemmelse i tilbagegaaende Retning, der indeholdes i Lovforslaget, og som ogsaa indeholdtes i den ærede Ministers Udcast. Den staar aldeles i Strid med den Indrømmelse, som Ministeren selv gjorde i forrige Samling, idet han fuldstændig gik ud fra, at Parceller paa over 1 Tønde Hartkorn vedvarende maatte anses som Fæstetvang undergivne, medens man her har foreslaaet, hvad Landskillinget er gaaet ind paa, at en sliq Parcel, naar den ikke udgjør fuldt 2 Tønder Hartkorn, skal være fri for Fæstetvang. Dette er et overmaade stort Tilbagefrekridt for Fæstebondestanden og et overmaade stort Fremfrekridt, en overmaade stor Begunstigelse for Godseierne, idet det er en Bestemmelse, ved Hjælp af hvilken disse kunne uddrage meget betydelige Dele af deres Fæstegods fra Fæstetvangen ved Eiden af, at de kunne skaffe sig en langt større Indtægt af sliqe Jordlodder ved at leie eller forpagte dem ud paa Aaremaal i Stedet for at fæste dem bort. Det er mærkværdigt, naar man tænker paa mere og mere at ville reformere vore Bestemmelser angaaende Fæstevæsenet i en Retning, der skulde fremkalde mere udbredte Salg af Fæstegods, at man saa gaar den Vej at give saa overordentlig store Fordele til Godseierne, som de ikke nu have. „Jordbrug med et Tilliggende af 2 Edr. Hartkorn eller derover“ er det Gnefte, som vedbliver at være Fæstetvang, undergivet, naar der ved en Omdeling af Bøndergodset udlægges saadanne Lodder, og der er da føiet en Bestemmelse til, som gjør det hele Forhold endnu langt betænkeligere. Det hedder nemlig i det samme Stykke, der indeholder Bestemmelsen om disse 2 Edr. Hartkorn, fuldstændig saaledes: Fæstetvang undergivne ere 3) Jordbrug med et Tilliggende af 2 Edr. Hartkorn eller derover, som dannes af forffjellige, særligt skylsatte Lodder, naar det ikke oplyses,

at Størstedelen af Tilliggendet hidrører fra Jord, der ved Udskiftningen er holdt udenfor, hvad der tillægges Gaardene, eller fra Jorder, der i en Tid af 10 Aar, inden de inddroges under det samlede Brug, have været henlagte som Tilliggende til Huse.^a Jeg ser ikke rettere, end at efter disse Bestemmelser kan en Godseier ved Omdelingen udlægge — med Undtagelse af det, der skal vedblive at være tilbage som Hovedparcel — samtlige de øvrige Jordbrug til mindre Parceller for en Tid af 10 Aar, og derved skaffe sig fri for Fæstetvangen for disses Bedkommende; thi naar han har udleiet dem i en Tid af 10 Aar, kan han sammendrage dem til et større Jordbrug, uden at Fæstetvangen vender tilbage. Foruden at han altsaa opnaar den større Indtægt, som han faar ved at leie dem ud i Stedet for at fæste dem bort, erhverver han sig oven i Kjøbet Ret til efter ti Aars Forløb at faae en fæstefri Eiendom ud af dem. Dette er dog ogsaa en mærkværdig Tilbagegang fra, hvad der hidtil har været gjældende i disse Forhold. Saa hedder det endvidere: Om Fæstetvang paa hviler Parceller eller andre Jordbrug, der forinden nærværende Lovs Ikrafttræden ere udlagte ved Udskiftning eller Omdeling af Bøndergods, eller dannede af forffjellige skylsatte Lodder, bliver at afgjøre efter den hidtil gjældende Ret.^a Nu er det jo dog mærkværdigt at ville indføre en saadan Bestemmelse, da der jo ikke er nogenjomhelst Enighed om, hvad der i dette Stykke er gjældende Ret. Folkethinget vedtog i sidste Samling at udtale som en Beslutning, at „Thinget anser en fra en Fæstegaard udstykket Jordlod for vedblivende at være Fæstetvang undergivet, naar den er ansat til 1 Ed. Hartkorn eller derover, og naar den er ansat til under 1 Ed. Hartkorn, forsaavidt den ikke anvendes til Huslodder“. Dette er Folkethingets Udtalelse. Den ærede Minister har efter Tidenden i forrige Samling ligefrem udtalt, at det, om Fæstetvangen vedblev at paa hvile Parceller, som vare 1 Ed. Hartkorn eller derover, var en meget omdisputeret Ting, og at han ikke turde paatage sig at afgjøre, om det var tilladeligt. Dersom dette Spørgsmaal bliver reist her, og det skal afgjøres efter den gjældende Ret, hvoreledes